

ERDELYI ÉLET

POLITIKAI,
TÁRSADALMI,
MŰVESZETI ÉS,
KÖZGAZDASÁGI
HETILAP

TARTALOM

A színház válsága

Szenzációs leleplezés a riporter
műhelytitkairól

A kolozsvári *Viadaj* Intézetet University Library Cluj

Pythia látogatói elmesélik, mit
mondott nekik a jósnő

Emléksorok az „Erdélyi Élet”
vesealbumába

Tankréd, a hős

Kalandozás az éterben

Közgazdasági Élet

Film Élet

Humor stb., stb.

Arad, 1931
márc. 1.

ARA 20 LEI.

XX. évf.
7. sz.

Legszárazabb, kifogástalan m
L a d a f á i n k á r á t 240
210 lejre redukáltuk.

Kiskereskedőknek mineen 26 láda után egy ládat ingyen aeunk.
**Patria și Ferestreu Aradan S. A. R. Radnai-uti te-
lepein — Telefon 6 és 6-52.**

50%-kal mérsékelt
körutazási jegyek a **Wagons-Lits Cook**

Utazási Világvállalat Menetjegyirodájában

Minorita templommal szemben. TELEFON 6-57. — Jelentős összeget
takaríthat meg, ha nálunk érdeklődik, mielőtt bárhová utazik,

**WEISZ LIPÓT
FOTOSZALONJA**

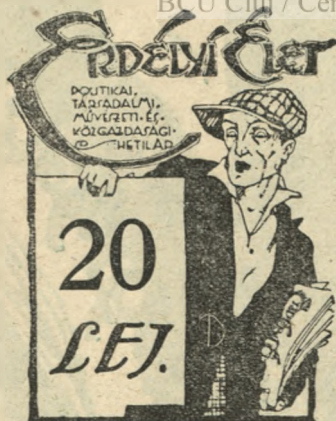
Bulevardul Regina Maria No. 22.
(Dáciával szemben) — Gyermekek-, por-
trait és interieur felvételek a legszebb
kiviteiben eszközölnetnek.

„FORTUNA“

uj butorüzlet Aradon,
volt Boros Béni-ér 41. (Mezőgazdák szék-
házában). Legolcsóbban beszerezhető: háló,
ebédlő, konyha és egyéb lakásberendezések
legjobb kivitelben, előnyös fizetési fe-téte-
lek mellett is.

PALADICS I.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre . . . 600 lei
Félévre . . . 300 lei
Negyedévre . . . 150 lei
Az egyes szám ára 20 lei
Ó-Romániában . 20 lei
Jugoszláviában 4 dinár
Csehszlovákiában 4 c. k.
Amerikában 1 évre 5 d.

Telefonszám 520.

Megjelenik minden hó 1-én, 11-én és 21-én. Hirdetések közvet-
lenül a kiadóhivatalhoz küldendők vagy bármelyik hirdető iroda
utján is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 8 lei, hirdetés-
oldalon 6 lei négyzetem.-ként. Nyilttér rovatban 50 lei, szöveg-
közti részben 32 lei a sordij.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Arad, Str. Cloșca (Szent László-u.) 2.

Előfizetési árak egy évre: vállalatoknak, nagykereskedőknek és külföldre
1000 lei, nyugdíjasoknak, köztisztviselőknek 300 lei.

A színház válsága

Struccpolitikát követnénk, mi, akik közelebbi vonatkozásban vagyunk a színházzal, ha egyszerűen letagadnók a legkézzelfoghatóbb valóságot: a színház válságát. Minő okokra

vezetjük vissza a krízist: az egyetemes gazdasági válságra, a közönség kifáradottságára, a drámai termelés elsekélyedésére, a színeszet hanyatlására, az csak szempont dolga és dialaktika kérdése. Magán a szomorú tényen nem változtat semmit. Mindenesetre

azonban üdvösnek mutatkozik kutatás tárgyává tenni azokat a tényezőket, amelyeken a színház sorsa megfordul: vizsgálni lelki alkatukat, föltárni kóros elváltozásaik okát és elgondolkodni az orvoslás lehetőségein és módszerein.

Nem kell éleselméjű analitikusnak lennünk, hogy megállapítsuk: a színház nagy, összefoglaló művészi egység, amelynek léte, virágzása, boldogulása, vagy bukása egy háromságon alapul. Ez a háromság: színész, dráma, közönség. A három: egy. Köztük sem rangban, sem jelentőségben, talán még az eredet elsőségében sincs pragmatikusan kinyomozható különbség. A színész nélkül a dráma holt betű; mint a partitúra, mielőtt avatott muzsikusok, élővé tették fekete kottafejeit. Dráma nélkül a színész tehetetlen, gyámoltalan, rá van utalva pillanatnyi leleményére; és a rögtönző színészek közül a legjobbat is megakasztja, sőt megbénítja, ha játszótársa nem éppen olyan kitűnő az extempo-

Rögtön szépít a világhírű
»Margit«-crem
GEA-KRAYER TIMIȘOARA

rizálásban. Színház és dráma nélkül a közönség eltompul, visszaesik a barbár műveletlenségbe és közömbösségbe, cirkuszi játék, vagy bikaviadal alacsonyabbrendű és véres szórakozásaira vetemedik, mint ezt nem egy példa igazolja az ókorból, a középkorból, de még napjainkból is. És közönség nélkül a dráma elsovad és a színész éhenpusztul. De még mielőtt éhen veszett volna, már erkölcsileg és művészetében is tönkremegy.

Az üres ház a lelkiismeretesebb színészt is demoralizálja. Sőt talán azt leginkább. Talma, a nagy francia színész, följegyezte, hogy soha életében olyan gyarlón nem játszott és olyan rosszul nem érezte magát a színpadon, mint amikor Napoleont Erfurtban „a királyok parterre“-je előtt játszotta. Az őrült II. Lajos bajor király egyszemélyesen ült a tulajdon színház tág nézőterén, mialatt a színpadon Németország legnagyobb színészei (köztük a felejthetetlen Kainz) ágáltak. S mindannyian megvallották (Kainz is), hogy életük legüresebb, legszánalmasabb óráit élték át e gyötrelmes előadások alatt.

Julius Bob, az ismert német dramaturg és kritikus igen érdemes munkában igyekszik megvilágítani a színházat szociológiai világításban. A mű irányzata a jellemző, hogy egy „Korkérdések a szociológia köréből“ című ciklusban jelent meg, tehát a fősúlyt a problémának szociológiai, nem esztétikai vonatkozására veti. Fejtegetései tanulságosak és elmemozdítók, bár következtetéseivel nem mindenben érthetünk egyet. Sőt ennek a rövid tanulmánynak éppen az a célja, hogy a közönség szociológiáját a mi speciális viszonyaink szemmel tartásával világítsa meg.

Közkeletű tévedés az, hogy a közönségnek a színházban kizáróan passzív szerep jut; hogy a közönség csak kap, de nem ad semmit (az anyagi ellenszolgáltatást már előadás előtt leróta, ha ugyan leróta; az tehát itt nem számít.) Színpad és publikum között abban a pillanatban, amint a függöny felemelkedett, villamos áramnak kell bekapcsolódnia. Az áram folytonos. A hatás kölcsönös. Attól, amit a közönség a színpadról lát és hall, megindul, földerül, kacag, mosolyog, könnyezik, megrendül, vagy unatkozik, ásít, elalszik. És a nézőtér megilletődöttsége, derüje, könnye, mosolya, unalma, közömbössége azon nyomban visszahat a színészre. Természetes, hogy a közönség nem homogén tömeg; műveltség, avatottság, vele érző képesség, temperamentum, tárgyismeret dolgában óriási szakadékok választják el egymástól még a szomszéd széken ülőket is; hát még a fölélszintet a karzattól; a páholyt a legfelsőbb emeletnek népéig (nem mindig a kakasüllő publikumának rovására.) De viszont nincs rangfokozat színész és színész között is? S nem érzi meg a figyelmes hallgató még a hajszálfinom hangréseket is, amelyek a tiszta és feddhetetlen ensemble-nak, az összejátszásnak egységét megbontják?

A megszakitatlan áram színpad és nézőtér között, a

hatás, melyet az előadás a közönségre, a visszahatás, amelyet a közönség az előadókra tesz, dönti el a dráma és a színész sorsát. A sikert, vagy a kudarcot. Hogy ez a döntés mindig igazságos volna, azt még senki sem állította. De a közönség művészi ösztönének végzetes félreismerése és gyakran káros önáltatás azt hinni (vagy elhitetni), hogy a bukásnak mindig a közönség „tudatlansága“, „bárgyusága“, „hozzánemértése“ az oka. Ó nem. Vannak rossz drámák és rossz színészek is, nemcsak „rossz publikum“. És végső elemzésben van rossz színházpolitika is, amely egyenesen elidegeníti, elriasztja a közönséget a színháztól.

Szenzációs leleplezés a riporter műhelytitkairól

Okkaziós receptek mindenki számára! — A nyájas olvasó figyelmébe!

Az újságíró mesterségnek meg vannak a maga műhelytitkai épp úgy, mint az akvarellfestésnek, szappanfőzésnek avagy kéményseprésnek. Sőt vannak nemcsak technikai, hanem bizonyos fokig

szellemi műhelytitkok amelyeket leleplezéskeppen ezuttal nyilvánosságra hozunk, úgy is mint ajándékot az olvasónak. Ebben a mai világválságos, krízises

időben, amikor a legtisztéletreméltóbb vállalatok is csak a legutóbb fanyar körlevelekkel — rezignált körmondatokban általános nyomasztó atmoszférát emlegetve — döntötték halomra renumerációk percentszámait permutáló alkalmazottak légvárait, ebben az *univerzaldateszben* igazán nem telik más ajándéokra egy szerény újdondásznak.

Szóval szellemi műhelytrükkök. Titkos chiffrekulcs, slágvort-mozaik, ami minden helyreújságíró kisujjában lappang s onnan szükség esetén pillanatok alatt telefonba, írógépbe, diktálható cikké, riporttá hasznosítható. Műhelytitok-leleplezés, amelynek segítségével holnaptól kezdve a hűség, nyá-

— Zongorázik? Hegedül? Vangramofonja?

Kottát, hangszert, lemezt addig ne vásároljon, amíg az új magyar zeneműkereskedés árait nem látta. Áraink minden más cég árainál olcsóbbak, kedvezményeink meglepőek. Kérje azonnal magyar árjegyzékünket! Cim: Scala, Bucești Cas. Poșt. 101.

jas, stb. (l. mint fent) olvasó a legragyogóbb riportokat rögtönözheti.

Szolgáljunk néhány példával.

I. A nagy tüziport?

Mi szükséges ehhez? Először is a bevezetésben: „napok óta dolgoztak tetőfedő, cserepező munkások a háztetőn“, — „ma délelőtt (délután, este, éjjel — időt percnyi pontos-

sággal megirni!) több járókelő figyelmes lett“ Most jöhetnek aztán a kékesen felszálló füstcsikok, az örszemes rendőr, a tűzoltó központban szakadatlan csilingelő telefon, a szirénázó tűzörség. Később már bele kell vetni néhány éles megfigyelést a tetőszerkezetből „előkuszó sárgásbarna füstóceánról, amelybe haláltmegvető bátorsággal rohannak bele sipjelre a tűz katonái“. Nélkülözhetetlen néhány találó megjegyzés a százkra (ezekre, tizezrekre) felszaporodott közönség visszaszorításáról, a rendőrlovak patkóiról, amelyek „szikrákat csiholnak az aszfaltból“. Drámai aláfestés a nagyfecskendő bugásáról, a helyszínen intézkedő tűzoltó és rendőrtisztek méltatása, tucatjával jelentkező szemtanuk hiteles és hajmeresztő leírásai, aztán: „ekkor már jelentették a tűzoltók: megfogtuk a tüzet!“ Recsegve-ropogva beomló gerendák, szállongó pernye, maró, mérges füst, üszök és csóva, vérpirosra festett égbolt (éjjel), kilométerekre ellátszó füstoszlop (nappal), „megfeszített munkával sikerült lokalizálni“, másnap hatósági vizsgálóbizottság, a „kár biztosítás útján megterül.“

II. A nagy sportmeccs-riport

Kellékei a következők: „Már a déli órákban megindult Arad népe, hogy szemtanuja legyen az összecsapásnak, ahol...“ Külön autobuszjáratok, „fürtökben lógtak az utasok“. A pályán elhelyezkedett tömeg, négyszáz (atlétika) negyvenezer (futball) torok „ütemesen kiáltozza“ — hogy mit, az esetenként változik per sze, de a tömeg mindig kiáltoz valamit ütemesen.

Futballmeccseken feltüntetendő az is, amikor a bírót kezdik ütemesen és ütlegelve atrocitálni. „Szédületes mezőnyjáték, robusztus bekk, merész pengevezetés, kilencvenes sztrókok, dupla Nelson, lesállítás, csontzene, távoszlop, acélszalaggal mérve, bajnoki pont“. Nemzetközi meccs befejező sora vereség esetén: A lucskos pálya, perfid bíró, égszakadás-földindulás részletes méltatása.

III. A törvényszéki nagy-riport

„A terem fülledt atmoszférájában“. „Egy éles, visszatet- sző profil: a bűnös sápadt, eltorzult arca“. Külön fejezet a vádlott kézzjátéka, amiből kiki magyarázhat „konok megátal-

kodottságot“, már-már megtörő dacot“, kétségbeesett reménytelenséget“. Elmaradhatatlan ez a mondat: „Az ügyész kérdéseinek pergőtüzében a vádlott láthatólag meginog.“ A szünetben a folyósóra tódult tömeg nápolyiszeletet rágsálva argumentál. Örök typosok: a hisztérika, a hozzátartozó, a bevetődött novicius, aki eljött, mert potyajegyét kapott, azt pedig aradi emberfia kihasználatlanul nem hagyhatja. Ítélet-hirdetéskor: „halk női sikoly a hallgatóság padsoraiban“. Az elitét pedig „szuronyos fegyőrök között, lehorgasztott fejjel, gyors léptekkel halad végig a kíváncsiak sorfala között, majd tompa dörrenéssel bezárul mögötte a fogházajtó“. A tompa dörrenés remék szín, hatása utólérhetetlen.

IV. Tragikus-riport

„A koradélutáni órákban villámgyorsasággal terjedt el a híre annak a tragikus szerencsétlenségnek, amely...“ „Kérdéses időpont, a jelzett óra, a megjelölt helyen való találkozás“. A szereplők mindig „a legelőkelőbb társaság ismert és köztiszteletben álló tagjai“ akik „gyakori vendégei voltak az éjjeli mulatóhelyeknek“ s akiken „a legutóbbi időben bizonyos változás volt tapasztalható“. A beavatottak, a házbeli lakók véleménye kikérendő s ki kell terjeszkedni a tragédia motívumaira. Hatásos és főleg ujszerű az alábbi frappáns befejezés:

B.A. Central University Library
rendőrség hatalmas apparátussal széleskörű nyomozást indított s remélik, hogy órákon belül sikerül fényt deríteni a titokzatos ügyre“.

V. Humoros-riport

(Iskolapéllda)

(Saját kiküldött helyszíni tudósítónk pont lapzártakor jelenti.) Tréfás jelenet szemtanúi voltak ma a járókelők. A komikumban — hehe — nem szükölködő eset a következőképp zajlott le.

Két vásottkülsőjü uccagyerek ve-rekedett az ut porában. Egy tekintélyes, szakállas, (okvetlenül „szakállas!“) uriember közbelépett és szelíden korholta a szurtos fiukat.

— Ejnye-ejnye, miért bántod azt a kisiut!! — fordul a nagyobbikhoz, ki teljes erejéből öklözte, gyomroztta társát.

Az uccagyerek felnéz és felel. (Na mit felel a szurtos uccagyerek! Hihi, vajjon mit?)

— Semmi köze hozzá, ez az én öcsém.

Tableu...“

(Kész. Tableu, tabló vagy tableau helyett — óh szedő? — és hatásosan 3 vagy 4 pont utána. Az egész dolog már

egy hete megjelent az összes külországi és belhoni éleclapban, jobban, kipoentirozva, de nem baj, — végre is lapzárta-
takor nem történhet más.)

VI. Politikai-riport

Recipe: „Élénken foglalkoztatja a politikai köröket az a beszéd, amely a választókerület képviselőjének beszámolóján hangzott el.“ A parlament folyósóján ma délben az a hír terjedt el, hogy az egyes pártok vezérei...

„Az egyik ablakmélyedésbe (vagy pamlagsarokba) vonulva Ypszilon képviselő hosszasan tárgyalt ez ügyben magával a miniszterrel, míg beavatottak tudni vélik, hogy a miniszterelnöknek tegnapi konferenciája a pénzügyminiszterrel tápot ad olyan kombinációkra, amelyek szerint egyáltalán nem tartható kizártnak az az eset, miszerint a ... beszámolóval illetékes helyen is foglalkozni volnának hajlandók.“

Hasonló hangnemben, minden megerőltetés nélkül még 110—140 sor. Aztán: csillag. Alatta pedig: „Rador jelenti.“ És következik az egésznek a cáfolata.

VII., VIII., IX.

és a többi számu riportfaj hasonló műhelytitkait, slágvortjait majd csak folytatásokban közölhetjük. Tulsok a jóból is megárt. Itt még csak a színházkritikákról annyit, hogy ... egyébként a népszóljnszám, nem ifj tejem. Ez már veszélyes terület ...

Tankréd, a hős

Hiszen nem mondom, van benne valami.

Megértem, sőt helyyel-közzel még méltányolni is tudom azoknak a felzudult és szinte felhördülésszámba menő cikkeknek óriási tömegét, amelyek most odaát Amerikában elárasztják a különböző világlapok hasábjait azon alkalomból kifolyólag, hogy az amerikai hadügyi kormány jónak látta két hölgynek ezredesi rangba való kinevezését.

Hogy aszondják a cikkirók: a nő nem való katonának, mert azon, hogy a nő gyenge nemhez tartozik, semmi civilizáció és emancipáció nem változtathat. Hogy a sokezeréves emberi kultúra nem ábrázolta ok nélkül női alakban a gyengéd muzsákat, míg viszont az eszményi hőst mindig egy Herakles, Achilles vagy Tankréd alakjában képzelte el.

Hiszen jó, jó, mondom, mindebben van valami.

Hogy Tankréd a hős, nem pedig Izóra.

Azonban legyen szabad rendkívül halkan és szerényen felhivnom a figyelmet bizonyos csodálatostényekre.

Elsősorban arra, hogy ha tegyük fel: Tankrédnak is megfájdul a feje, meg Izórának is, akkor Izóra, a gyöngé nő, ettől a fejfájástól nyugodtan elmegy színházba, társaságba, ott kitünően mulat, cseveg, táncol, csicsereg és hódít, míg viszont Tankréd, a hős, azonnal nekiugrik az aszpirinnak, kilószámra nyeli, nem megy el sehova, ellenben lefekszik a diványra és belenyög az éjszakába.

Hogy Tankréd, a hős, abban a pillanatban, amint az influenzának csak a szellője is éri, előszedi a hőmérőt, ötpercenként megméri magát, borzadva állapítja meg, hogy rémes, már harminchét és öt tized, majd könnyes hangon kérdi meg Izórától: mondd szívem, gondoltál már arra, hogy hogyan fogsz elhelyezkedni, ha én már nem leszek?

Hogy mindeme sötét sejtelmei dacára, rendkívül hevesen tiltakozik a priznic című hideg intézmény ellen, amit a nyakára még csak-csak rá enged tenni, de a mellére, avagy gyomrának domborulatára soha! Mert Tankréd Tankréd ugyan, de viszont a priznic is priznic.

Avagy tessék csak megfigyelni Tankrédot, a hőst, olyankor, amidőn véletlenül abba a helyzetbe kerül, hogy valami folyékony dolgot kell vinnie csészében, avagy, Isten őrizze, tányéron. Tessék megfigyelni azokat a bátortalan, ingadozó lépteket, azokat a csüggeteg és reménytelen szemeket, amelyekkel Tankréd csodálkozni szokott azon, hogy az az izé mégis kiloccsant, dacára annak, hogy ő akkor, amidőn látta, hogy na most loccsanni akar, hirtelen megállt.

Tessék megnézni azonban azt a hihetetlen vakmerőséget, ahogy ezzel szemben ugyanezeket a dolgokat bármelyik Izóra villámgyorsan szállítani meri, sőt az egyik kezében csészével, a másikban párolgólevű tányérral úgy megy ki az ajtón, hogy a könyökével nyitja ki. És tessék nekem elhinni, hogy Tankréd, a hős, ilyen esetben egyszerűen elájulna.

Tessék figyelemmel kísérni egy párbeszédet Tankréd és Izóra között akkor, amidőn Tankréd már megint többet szivott, mint amennyit egészségi állapota megengedne és Izóra megkérdi tőle, hogy hányat szívál ma fiam? Tessék meghallgatni azt a rémült dadogást, amellyel Tankréd a cigaretták számát kissébbíteni igyekszik, minden látható eredmény nélkül, tessék megnézni azt a hunyászkodó védekezést Tankréd szemeiben, viszont tessék szemügyre venni ugyanekkor Izóra pupillájának harcias csillogását és tessék eldönteni, melyik ilyenkor a hős: Tankréd avagy Izóra.

Ki méri levágni a Bubika gyenge kis körmeit? Tankréd, avagy Izóra?

Ki méri kihuzni a szálkát a talpából, gombostüvel?

Ki nem rémül meg a spirituszfőző lobogásától és ki méri leemelni a lábasról a forró fedőt?

Tankréd, a hős, avagy Izóra, a gyenge virágszál?

És amikor a Kati már megint nem törölte ki a porronggyal a sarkokat, olyankor ki mondja meg neki a véleményét keményen és harciasan, dacára azoknak az óriási

külömbségeknek, amelyeket a Teremtő, Kati és Izóra termete és fizikai ereje között megalkotni jónak látott, viszont ki menekül ugyanakkor a lakás legtávolabb eső sarkába, csakhogy e küzdelemnek még a neszétől is távortartsa félénk füleit?

Ki óvakodik be az ajtón mindenféle avult kifogásokkal, ha elkésik az ebédttől, úgy, hogy ennek következtében már megint egészen kiszáradt a pecsenye, míg viszont ki késik el ugyanennyit, sőt többnyire kétszerennyit a színházból minden különösebb indoklás nélkül?

Vagy csak egyetlenegy, mint utolsó tördőfést Tankréd állítólagos hősiességén: amikor Izóra beledugja a tűzbe a hajsütőnyársat, meglengeti, azután habozás nélkül megégeti vele a fülét, miért sziszeg olyankor mindig Tankréd?

Hát csak azért mondom...

—n—n.

A kolozsvári Viadal Intézet

Az Erdélyi Élet tudósítójától

Az erdélyi magyar főnemesség évszázadokon át — szinte egymással versenyezve — szebbnél szebb intézményeket alapított a köz javára. Templomok, iskolák, nyomdák, könyvtárak, muzeumok s egyéb gyűjtemények ma is hirdetik áldozatkészségüket s az ő érdemük, hogy Erdélyország szívére, Kolozsvárra, „magyar Athén” néven is emlegethették.

Kerek száz évvel ezelőtt három „méltóságos főuraság”: Kendeffy Ádám gróf, Wesselényi Miklós báró és bölöni Farkas Sándor volt a

lelke a kolozsvári társaséletnek. Önzetlen, igazi erdélyi lelkük mindenért hevült, ami a hazát, a haladást szolgálta. E triász érdeme, hogy 1828-ban megalakul a Casino és az ő buzgólkodásuk teremtette meg 1834-ben a Viadal Intézetet is. Részvénytársasági alapon létesítették: 25 darab ezerforintos részvény volt az alapja a társulatnak. A névértéket nem kellett befizetniök, csak az évente esedékes négyszázalékos kamatokat. Az ilyenképpen befolyt 600 forintból fizették a vivőmestert és ebből az összegből fizették a terembért is.

A Viadal Intézet első vivőmestere az olaszhonból hozánkszakadt Biasini Kajetán volt; Farkas Sándor lett az első igazgatója. Farkas közkedvelt ember volt, erre mutat az is, hogy Béli Ferenc gróffal együtt tett amerikai útja után (1830—32) több erdélyi kaszinó tiszteletbeli tagsággal tüntette ki. A tollat is jól forgatta. Munkája két kiadást is megért és a Magyar Tudományos Akadémia levelezőtagjává választotta. Néhány éven át naplót irt. Ebben — 1895 február 1-én — így emlékszik meg a Viadal Intézetről: „A viadaliskola nagygyűlését tartottuk, megint megválasztának igaz-

gatónak s ezt örömmel fogadtam el. Ezen iskola létezésére s sikeres haladására gondolás, mindig valami kedves s nyugtató érzelem nekem. Mert tudom, hogy ez az én igyekezésem után létez és én eszközlém ennyire gyarapulását s megalapítását. Sokat bajlódám, míg rábeszélhettem személyeket s magamnak is, kevés vagyonomhoz képest, sok-sok áldozatomba került. Kendeffy vala ebben nagy segédem s nála nélkül bajosan is boldogulhattam volna. Szegény Kendeffy! ő schakespearei ember vala köztünk.

Milyen csodálatos szeszélye a sorsnak: a három alapító nem sokáig láthatta az intézetet! Kendeffy Ádám gróf még az intézet alapításának évében, (február 7-én) korai halállal mult ki, Wesselényit a következő évnek ugyancsak februárjában hűtlenségi perbe fogta a marosvásárhelyi tábla, távollétében — in contumaciam — el is ítélte s amikor 1841-ben kegyelmet kapott, már szembajban szenvedett. Két év mulva — nyolcévi távollét után — ugyan visszatérhetett Erdélybe, de szemevilágát már egészen elvesztette és ezzel mindörökre bucsút kellett mondania a vívásnak is. Farkas Sándor is fiatalon, 46 éves korában (1842-ben) költözött el az élők sorából.

De tévedés lenne azt hinni, hogy az intézetet csupán a maguk szórakozására teremtették meg; az ifjuság nevelése, edzése is szemük előtt lebegett. A Királyhágón tulnanról való ifjak közel husz éven át hódolhattak itt a nemes vívósportnak. A jó viselet elengedhetetlen kellett volt a fegyelmetlen, rakoncátlan ifjut kiméletlenül kiűzték az intézetből, de ugyan erre a sorsra jutott az is, akinek a szorgalma kifogás alá esett. Az eltávolított ifjak helyett az alapító bárkit felvehetett, de ha egy hónapon belül nem élt a jogával, akkor az igazgató hívott meg tetszése szerint egy új tagot.

Az alábbi következő „rendszabások”-ból kitetszik, hogy a Viadal Intézetet demokratikus elvek szerint vezették, de ez természetes is, hiszen alapítói között ott volt Wesselényi Miklós is, aki bár született főnemes és 24 község ura volt, éppen az intézet alapításának ideje táján — Kossuth-tal együtt — a legnagyobb eréllyel harcolt a parasztság sorsának megjavítása érdekében. A szabadságharc alatt az intézet nem működhetett, de utána ismét megnyitotta termeit, majd 1854-ben végképpen megszűnt. Egykoru alapszabályait — bár Siklóssy László is közölte a Magyar Sport Története című munkájában, mégis érdemesnek tartom ideiktatni:

A Viadal Intézet alapszabásai

1. A Részvényekből egy állandó választottság nevezetik mely egy rendes és egy másod Elölülőnek vezetése alatt, az idővel változható körülállások és előfordulható esetekben, az Intézetnek alapfeltételivel megegyezőleg, újabb rendszabásokat, s javításokat határozhat.

2. Az az Intézetet illető irótlányok egy arra készítendő tárban a Viadal-terembe fognak tartatni.

3. A békjövendő kamatokat a Választottság által nevezendő Személy szedi be, aki arról számolni és felelni tartozik. A leteendő tőkepénznek szinte a Választottság viselő gondját.

4. A viadal-termet a Választottság fogja bérelni.

5. Az Intézet Tanítójának, aki köteles lészen minden Kedden, Tsötörtökön és Szombaton, télen délutáni 2—4 óráig nyáron Április elejétől kezdve reggeli hattól 8 óráig, kivéven ünnepeket, a tanítással foglalatatoskodni, a viadal-terem ékeségére szolgáló adományokra gondot viselni, esztendei fizetése 480 fl. p. p.

Egy másod tanitónak pedig aki szinte azon megjegyzett időbe a Fő-Tanitónak rendelése szerént szorgalmatosan fog tanítani, esztendei fizetése 140 forint p. p.

6. A terembe tartandó viadal-multságok alkalmával, vagy máskor is a vendégek és részvényesek által elhasználandó vivó-eszközök és tekintve kárpótlás fejébe, a viadal mesternek esztendőnként 100 pengő forint adatik.

7. Ezen költségeken felül maradandó jövedelem a választottság által a viadal-teremnek illendő ékeségeire s nevezetesebb javítására, de főképpen a tőkepénznek szaporítására fordittatik.

8. A Tanítványoknak száma mostanig telhető költségekhöz mérsékelve hatvanra határozttatik úgy, hogy annak idején ha a jövedelemből még egy al-mesternek tartása kitelne, ahöz képeest ez is öregbithessen.

9. Tanítványokat a Választottságnak Elölülőji vehetnek bé, akiknek következő tulajdonokra lészen figyelmelek:

a) Hogy magyar születés.

b) Ne légyen módja maga költségén tanulni.

c) Betcsületes maga viseletéről, s foglalatosságáról bizonyyságot mutasson.

d) Ne légyenek házi, vagy akármilyen nemű szolgáltsédek.

e) Ne légyenek 12 esztendőnél iljabbak.

f) Rang, hit s más körülmények különöséget nem tesznek.

10. A tanítványok viadal-eszközeiket maguk költségén szerzik.

11. Aki nem szorgalmatos, minek elítélése a viadal-mesternek jelentése után az Elölülőkhöz tartozik, a tanítványoknak számából kitoröltetik.

12. Három esztendőnél tovább a tanítványok számába senki sem maradhat, de azután is, mint vendég, — gyakorlás és gyakoroltatás végett a viadal-terembe — a mesternek terhe nélkül szabadon járhat.

13. Aki a tanítványok közül magát alaton pajzánságra adná, éjtszakai nyugtalanságokba, verekedésekbe s más közös helyeken elkövetendő illetlenségekbe részt venne, annak az Elölülők által ki kell töröltetni.

14. A mester hónaponként tartozik az Elölülőknek — a tanítványok előmeneteléről, szorgalmáról és más előfordulható körülállásokról jelentést tenni.

A nemes, jóságos erdélyi lélek mosolyog ki e közel százesztendőös írásból. Nyájas olvasó, ugye téged is megkapott a szavak mélabus zenéje! Ahogy most végiggyönyörködted e drága ereklyét, ugy-e ugy érzed magad, mintha nemes hagyományokban gazdag vidéki kuriátok ámbitusán ülnél s hallgatnád áldottemlékü nagyszülőid muzsikáló oráját!

m—f.

Pythia látogatói elmesélik, mit mondott nekik a jósnő

Gazdag házasságot, gyermeket, sikert és egyéb jókat ígért a modern Pythia

Pythia „barlangjában“ nem találunk huhogó baglyot, felborzolt szőrű fekete macska sem villogtatja ránk fénylő szemét és gyanús színű folyadék sem rotyog a tüzhely lángjától kormos fazékban . . .

A modern jósnők már nem dolgoznak ilyen elavult és ijesztő rekvizitumokkal. Dehogy is. Sokkal egyszerűbb eszközökhöz folyamodnak, mert ha nem is tudói valóban a jövőnek, annál jobb emberismerők. Kényelmes, szépen berendezett szalonokban fogadják vendégeiket és minden ijesztő hókusz-pókusz száműznek „üzletükből“.

A reklámot viszont nem vetik meg. Jól tudják hogy ez többet ér minden bagolynál és fekete macskánál. Erre a lépvesszőre jobban ragadnak az áldozatok. Tarifájuk is van, aszerint hogy milyen szerepet foglalnak el a jósnők társadalmában. Számuk napról-napra szaporodik és egymást végtelenül utálják. Ha egyik kiválik közülük, a többi szívesen jósolja meg halálát. Hol egyik, hol másik lesz népszerű, azután a harmadiknak engedik át helyüket. Van aki csak ránéz vendégére, idegesítő, merev tekintettel (garantált siker!), de akad olyan is, aki transzba esik. Egyszerűen tetszés szerint, ki melyik mesterségbeli fogást gyakorolta be.

Kliensei kilencven százaléka a nők köréből kerül ki. Ezt már a velük született kíváncsiság írja elő.

Alább néhány közismert uriaszony elmondja, hogy mit, milyen jövendőt jósolt számukra a jósnő:

K. Juci:

— Kétszer fogok férjhez menni és öt gyermekem lesz. Az első uram meg fog halni, a másodikkal nagyon boldog leszek. Csinos kis jóslat! Szerencse hogy nem nagyon hiszek a jóslatokban, mert különben mindjárt a második házassággal kezdeném, annyira sajnálnám az első uramat. De így csak jelentkezzen bátran az első!

Egy tanítvány Darvas Ernő sziniiskolájából:

— Oriási karriert futok be, hosszú utazást fogok tenni a világban — kedveskedett a jósnő. Két gyermekem fog születni és kilencvenéves koromban már csak három fogam marad. Ez elég szomorú, mert akkor már alig játszhatom naiva szerepeket.

L. Istvánné:

— Tulajdonképpen azt volna érdekes elmondani, amit nem lehet kikiabálni. Amit nekem jóslottak, annyira érdekes hogy még engem is érdekel nemcsak a publikumot. Inkább elhallgatom a jóslatot, nem kiabálom el, hátha véletlenül be teljesül. Az pedig, szavamra, nem is volna olyan rossz.

L. Margit:

— Rólam azt mondotta hogy rosszul rendeztem be az életemet, mert sohasem a fejemmel, hanem a szívemmel gondolkodom. Azzal fejezte be, hogy hamarosan külföldre megyek és ott rengeteg pénzt fogok keresni. Ez a része jóslatának valóban beválik, mert Berlinbe utazom. A sok pénzt pedig izgatottan várom . . .

Az aradi szintársulat egyik művésznője:

Elmondotta, hogy extravagáns természet vagyok. Sok lelki jószág van bennem és sok hálátlanságban lesz részem az életben. Nem tudja megmondani pontosan mi a foglalkozásom, de úgy érzi, hogy állandóan a nyilvánosság, a publikum előtt ~~buózgók~~ ~~Ezen~~ ~~azonban~~ ~~sohasem~~ ~~kelet~~ bennem kényelmetlen érzést, egészen természetesnek tartom. Ha tudná biztosan hogy nálunk lehet valaki ügyvédő, akkor annak tartana. Végül kijelentette, hogy pozícióm teljében nagyon gazdag leszek . . .

B. Józsefné:

— Nekem annyira szükségem van jósnőre, hogy házhoz hozatom őket. Eddig már a legfantasztikusabb dolgokat jóslták nekem. Szörnyű gazdagságról beszéltek, ez azonban még mindig várat magára. Régebben megjósolták, hogy valamikor egy óriási birtok boldog tulajdonosa leszek. Ezt azonban elengedem, mert manapság a nagybirtok nem is olyan tulságosan jó üzlet.

S. Lipótné:

— Pythia úgy látta jövőmet, hogy kétszer „sikerül“ férjhez mennem. Ez bevált, csak annyiban módosult, hogy a mostani házasságom a „sikerült“ . . .

M. Piri:

— Hozzám így szólt a jósnő: „Önre oly sok jó vár az életben, hogy nekem legyen mondvá“ . . .

L. Károlyné:

— Én még nem jártam jósnőnél, pedig eleget hívtak. Ha nyersen megmondják az igazat az is baj, ha szépitik a

dolgokat az sem tetszik. Az egész jóslást különben sem tartom komoly dolognak.

P. Lajosné :

— Közölte velem, hogy egyszer nagyon gazdag leszek. Azt is megjósolta, hogy férjhez fogok menni... A pontos dátumot azonban nem árulta el. Nagyon óvott egy barátnőtől, aki hálátlanul fog velem szemben viselkedni. Érdekes, hogy éppen azzal a barátnőmmel voltam a jósnőnél, akire ez vonatkozott. Barátnőm meg is kérdezte tőlem, amikor kimentünk: — Mondd kedvesem nem rólam beszélt a jósnő? — Hogy is mondhatsz ilyen csacsiságot! — válaszoltam. A „csacsiság“ azonban már régen bevált, mert valóban ez a barátnőm követett el ellenem nagy hálátlanságot. Azóta nem járok jósnőhöz, de barátnőm sincs...

R. Ferenczné :

— Váláságos szenvedélyem jósnőhöz járni. Amint meghallom, hogy új Pythia tűnik fel a láthatáron, rohanok hozzá álruhában, hogy meghalljam a jövőmet. Az sem zavar, hogy egyik-másik homlokegyenest mást mond, mint az előbbi, akinél talán előtte való nap jártam. Ha jót, ha rosszat mondanak, meghallgatom legfeljebb azzal vigasztalom magam, hogy a közélet válik be... Van állandó jósnóm s van olyan, akihez csak egyszer megyek el. Van udvari jósnóm és van tiszteletbeli jövőmondóm!... Belőlem élnek a jósnők!...

Ime így szólnak a Pithiák hölgyeink részére tartogatott jóslatai... Gazdagság, karrier, — ugyszólván, ami csak szemnek-szájnak ingerel!... Central University Library Cluj Gy—n.

A takarékos asszony

Párbeszéd a fogyókuráról

(Két ur diskurál a Lloyd klubban)

Első ur: Hogy van a feleséged? Még mindig annyi kutyát tart?

Második: Nem, most már megváltozott az izlése. Most fogyókurát tart.

Első: (mosolyogva) Az sokkal kevesebbe kerül. Azzal is takarékoskodik, ha koplal.

Második: Takarékoskodik? Ugy látszik, hogy a te feleséged még nem tartott fogyókurát.

Első: Nem. De csak azért, mert nincs feleségem. Manapság minden asszony fogyókurát tart.

Második: Szóval te azt hiszed, hogy a fogyókúra takarékoságot jelent?

Első: Persze.

Második: Csak egy agglegény lehet ilyen naiv. Elsősorban számítsd ki, mibe kerül a feleségemnek naponta a mérleg.

Első: Milyen mérleg?

Második: A feleségemnek az életében a mérleg nagyobb szerepet játszik, mint egy bank életében.

Első: De az csak nem kerül pénzbe, ha megméri magát? Hiszen odahaza bizonyosan van mérlegetek.

Második: Négy. De a feleségem egyiknek sem hisz, mint ahogy az ember a saját órájának nem hiszi el, hogy pontos. Ő otthon megméri magát a négy mérlegen, aztán jön a kontroll. Végül is kiszámítja az átlagot és annak alapján állapítja meg, hogy hizott vagy fogyott.

Első: No ez a pár bani csak nem rug olyan sokra!

Második: Dehogyanem. Számítsd hozzá, hogy van egy uccai mérleg, amelyik el van romolva és állandóan két kilóval kevesebbet mutat. Ehez naponta kétszer elzarándokol a feleségem. Leméreti magát és elhiszi. Olyan ez a mérleg, mint egy optimista jósnő, aki nagy karriért, sirig tartó szerelmet jósol a nőknek. Téved, de jól megy neki.

Első: No de a koszon csak takarékoskodik a feleséged.

Második: Hogyne. Nem főz otthon rendszeren a fogyókúra miatt, mire nekem vendéglőben kell étkeznem. Ha meg künn vacsorázunk, akkor egy vagyomba kerül. Régen jó étvágyal evett, töltött káposztát és pörkölt libacombot. Fizettem kettőnk vacsorájáért kétszáz lejt. Most csak csipegeti az ételt. Rákot csipeget, mert az nem hizlal, szőlőt csipeget februárban, diónagyságu vadszárnyasokat eszik és négyszer annyit költünk el egy vacsorára, mint eddig.

Első: No de kocsin bizonyára sokat megspórolsz. Önagysága a fogyókúrája miatt valószínűleg sokat gyalogol.

Második: Hogyne. Órákig gyalogol a várban. Viszont autón megy és autón hozatja magát haza.

Első: Bizonyára sokat táncol.

Második: A sétán kívül a bridge az egyetlen testmozgás, amit fogyókúrája érdekében végez. Képes naponta négyöt órát bridgezni.

Első: No és ettől fogy?

Második: Hogyne. A pénzem.

Első: Miben nyilvánul meg a fogyókúrája?

Második: Diéta jogcímén új ruhákat csináltat. Bebeszéli magának, hogy lötyögnek rajta a régi ruhák és folyton újat rendel. Ilyenkor aztán diadallal meséli: „Megint kevesebb vagyok sluszban egy centivel!” Minden ilyen centi százakban van nekem.

Első: No és miért fogyasztja magát a feleséged? Hiszen sohase volt kövér?

Második: Ez a divat, tehát ő nem hagyja magát. A multkor is azt mondta: „Ha abbahagyom a fogyókúrát, akkor mindenki azt fogja mondani, hogy már arra sem telik.”

Első: No és mióta tartja ezt a fogyókúrát?

Második: Két és fél éve.

Első: És van valami eredménye?

Második: Hogyne. Ezalatt nyolc kilót fogytam. — n

Emléksorok az »Erdélyi Élet« vesealbumába

A halott, akinek már nem fáj semmi

Ezek a szerencsétlenek, akik most a ravatalom körül jajveszékelnék, maguk sem tudják, hogy mennyire az idegeimre mennek siránkozásukkal. Én már túl vagyok mindenén és csendes kárörömmel röhögök azon, hogy az élők mennyire odavannak a sajnálkozástól, holott nekik kell tovább szenvedni, dolgozni, éhezni, nyomorogni, kinlódni. És még ők siratnak engem! Legfeljebb még a gyászbeszédekkel okozhatnak némi szenvedést. Hogy milyen hülye tud lenni egy ilyen gyász-szónok. Rémes, milyen hazugságokat mond rólam és jobb meggyőződése ellenére agyba-főbe dicsér.

A masször

Embergyülölő vagyok, azért mentem erre a pályára. Fiatalkoromban nagy csalódásokon mentem keresztül és megutáltam az embereket, akik annyi kellemetlenséget okoztak nekem. Már annyira felgyült bennem a düh, hogy attól félttem, megőrülök és az uccán sorban felpofozom aujárókat. És akkor mentő ötletem támadt. Jelentkeztem a fürdőben és markos megjelenésemre való tekintettel azonnal felvettek masszörnek. Azóta nyugodtan és boldogan élek, mert minden mérgezet rendszeresen levezethetem a vendégek hátán, akik meztelenül és teljesen kiszolgáltatva fekszenek előttem. És én inzultálom őket úgy, ahogy akarom. Még fizetnek is érte, és boldogan nyögdecselnek a kezem alatt. Hát nem aranyélet ez?

A kártyás

A tisztességes emberek megvetnek és ingyenélőnek tartanak általában. Tisztességes emberek alatt értsük azokat, akik vagy semmit sem dolgoznak és jól élnek, vagy egész nap gürcölnek és majd meghalnak éhen. Ezek vetnek meg engem, aki egész éjjel megerőltető idegmunkát végez és lovagias tornában nyerek, vagy veszek egyforma eséllyel. Ha ez nem becsületes munka, akkor hát mi? Az emberek igazságtalanok, ezt már megszoktam a kártyaasztalnál, ahol teljesen úgy viselkednek, mint az életben. Ha nyerek, mindenki engem ünnepel és nem győzöm elkergetni az udvarlókat magamtól. Ha azonban minden pénzemet elvesztettem, kerülnek, mint a szürke kutyát. Akárcsak odakünn nappal.

(Folytatjuk)

A szovjet kivitelének egyhatoda a fa

Az orosz faexport egy év alatt 60 százalékkal emelkedett — Az orosz dömping az összes európai fatermelőket válságba dönti —

Az E. É. eredeti tudósítása. A népszövetség közgazdasági bizottsága legutóbb foglalkozott a kereskedelempolitikában megnyilvánuló újabb törekvésekkel. Nevezetesen megvitatta azt a kérdést, hogy a legtöbb kedvezményes elvet a kereskedelmi szerződések rendszeréből az államok gazdasági kapcsolatainak kimélyítése érdekében el kellene-e hagyni és helyébe a preferenciális vámszerződések rendszerét volna-e tanácsos léptetni. A Népszövetség gazdasági

bizottsága azon az állásponton volt, hogy a régóta bevált kedvezményes elvet nem helyes feladni, ellenben vizsgálat tárgyává kívánja tenni azoknak az államoknak panaszát, amelyek a kérdést a Népszövetség elé vitték. A legtöbb kedvezményes elv tárgyalásánál érinteni kellett egy olyan kérdést, amely jelenleg erősen foglalkoztatja az egész gazdasági világot és amely egyike a legsürgősebben megoldandó kérdéseknek, hogy az európai gazdasági élet zavartalan fejlődése biztosítva legyen. Ez a kérdés a dömping, amely két szempontból is foglalkoztatja a gazdaságpolitikuskokat.

Az egyik dömping, amellyel foglalkozniok kell, az, amelyet ma már az összes európai államok üznek. A másik dömping pedig Szovjetországé. A kettő nem ugyanaz, mindegyik másfajta és így más elbírálást, de egyuttal megszüntetésük más rendszabályokat is kíván. Európában az egyes államok a dömpinghez az egyre erősödő vámvédelem miatt és a verseny fokozódása következtében folyamodtak. Azok az iparágak, amelyek dömpinggel élnek, sok tekintetben kényszerhelyzetben vannak, mert a nagy exportra berendezett iparágak üzemük állandó foglalkoztatását másképpen biztosítani nem tudják, mint úgy, hogy eladnak külföldre minden körülmények között, még akkor is, ha az eladási ár a termelési költség alatt van. A dömping viszont szükségessé teszi a vámvédelmet, mert az iparágaknak a dömpingnél ért veszteséget valahol meg kell nyerniük és ez a valahol minden esetben a belföldi fogyasztás. Az a körülmény, hogy az

— Minden cikkért írója felel. Az „Erdélyi Élet“ hasábjain helyet talál minden közérdekű esemény. Belső és külső munkatársaink mindenről az igazat és csak az igazat írják. — Nem igazat írni nem szabad.

államok vámvédelemmel lehetővé teszik, hogy az áruk bel-
földön a termelési költséggel arányban nem álló magas árért
külföldön pedig a termelési költségek alatt fekvő árért talál-
janak elhelyezést, valósággal annak elismerése, hogy a dömping
szükséges az ország gazdasága érdekében.

Az európai államok dömpingje végered-
ményében káros jelenség és annak kiküszöbölésére való törekvés kétségtelenül helyes. A gazdaságpolitikusok azonban látják, hogy tulajdonképpen nem ez a dömping az igazi veszély, mert a kapitalista gazdasági rendben automatikus működésbe lépnek azok az erők, amelyek végül a dömping megszüntetéséhez vezetnek. A vállalatok számára nem előnyös a dömping. Ha a belföldi fogyasztókat súlyosan nem terhelik meg, ráfizetnek a kivitelre. Ezért igyekeznek nemzetközi kartelek kötésével feleslegessé tenni a dömpinget és éppen itt van a magyarázata annak, hogy a nemzetközi kartelek a világháború befejezése óta annyira elterjedtek. Hogy a dömping jelenleg annyira elterjedt jelenség, annak magyarázata abban van, hogy a gazdasági válság annyira elmélyült, hogy a termelés csökkenésénél sokkal nagyobb arányban szűkült a fogyasztás. Hiába redukálták a termelést, előre nem látható mértékben fejlődött vissza a kereslet és így kénytelenek voltak a dömpinghez folyamodni, annál is inkább, mert szemelőtt tartották a vállalatok vezetői a szociális követelményt is, amely azt mondta, hogy a lehetőséghez képest minél kevesebb munkást bocsássanak el. Ha a gazdasági viszonyok megváltoznak és a gazdasági élet üteme megerősödik, aminek jelei már jelentkeznek, akkor a dömping remélhetőleg és minden valószínűség szerint automatikusan megszűnik, illetve legfeljebb egy-két ipartermékre korlátozódik, úgy hogy az komoly világgazdasági problémát nem fog képezni.

Másképpen van a Szovjet-Oroszország által üzött dömpinggel. Kérdés, hogy vajon Szovjet-Oroszország által a világpiacon áron alul kínált áruk eladását lehet-e dömpingnek nevezni. Ugyanis amíg a kapitalista országokban üzött dömping a termelési költségek figyelembe nem vételét jelenti, addig nem látszik valószínűnek, hogy Szovjet-Oroszország a termelési költségeken alul adja el áruit. Szovjet-Oroszországban egészen más a gazdasági rend és a termelési költségek számítása is eltér ott a kapitalistáéktól. A szovjet mindennek előtt nem veszi számításba a profitot, nem veszi számításba a beruházások elhasználdását, illetve azoknak amortizálását amelyek kétségtelenül nagy tételt jelentenek a kapitalista üzem termelési költségei között. De még a közterhek is egész más jelentőségűek a szovjetgazdálkodás mellett, mint nálunk. A közterhek nagy mértékben drágítják a polgári társadalmi országokban az áru árát, átlagban minimálisan is 25 százalékot lehet venni. A közterhek számításba nem vétele a szovjet gazdálkodási rendszerénél már egymagában

azt jelenti, hogy egyenlő termelési körülmények mellett 25 százalékkal olcsóbban kínálhatja áruit.

De még tovább megyünk, Szovjet-Oroszországban a termelésben résztvevő munkások is egészen más költségelemként szerepelnek mint a kapitalista országokban. A kapitalista vállalkozó meghatározott munkabérrel kalkulál, míg ennek számításba vétele a szovjetnél nem feltétlen szükséges, hanem egyszerűen csak az hogy hány munkás, milyen mértékű szükségleteinek kielégítéséről kell gondoskodnia. Ilyen körülmények között. amikor orosz dömpingről beszélünk, tulajdonképpen csak annyit mondunk, hogy ha kapitalista módon termelnének Szovjet-Oroszországban, akkor azok az árak, amelyeken jelenleg Oroszország dobja piacra áruit, dömping árak volnának. A polgári társadalmu országok szempontjából az orosz árak dömping árak, de a szovjet szempontjából nem azok.

És éppen itt van a veszély. A kapitalista dömpingnél remény van arra, hogy a viszonyok változásával megszűnik, de a szovjetnél erre nincs kilátás, mert hiszen tulajdonképpen nem is új dömpinget. Ennek ellenére ép úgy rombolja az orosz export az árakat, mint a valóságos dömping amiben kétségtelenül a szovjet támadó és zavarteltő szándéka nyilvánul meg. Az európai gazdasági életben az orosz dömping veszedelmes voltára jelenleg a legjobb példát az orosz fakivitel nyújt.

Európában a mult évig az első faexport-ország Finnország volt. Jelenleg Európában az első helyet a szovjet foglalta el. A szovjet fakivitele 1928—29-től 1929—30-ra a meg nem munkált fában mennyiség szerint 60 százalékkal, érték szerint 47.5 százalékkal, a megmunkált fában mennyiség szerint kereken 40 százalékkal, érték szerint 22.5 százalékkal emelkedett. A fakivitel a szovjet összes kivitelében elfoglalt jelentősége is erősen emelkedett. Most már a fa a szovjet legfontosabb exportcikke, amely az összkivitelnek egyhatodát képezi. Mig háboru előtt az csak az egytizedét tette ki. S ha már jelenleg az orosz faexport a legkomolyabb tényező az európai fapiacon, ugy a jövőben annak jelentősége még növekedni fog, mert az ötéves terv szerint Szovjet-Oroszország a fakivitel négyszeresére akarja emelni.

Elképzelhető, hogy az orosz fakivitel növekedése milyen zavarokat idéz elő az európai fakitermelők között. De nemcsak a fakitermelők között, hanem a fát feldolgozó iparágakban is, mert a szovjet fokozódó súlyt helyez arra, hogy a fát lehetőleg feldolgozva, ablak, ajtó, butor alakjában helyezze el az európai piacon. Hogy milyen zavarokat idéz elő a terjeszkedő fakivitel, semmi sem mutatja jobban mint az a tény hogy Finnország fakereskedelmében a jauár hónapban a szerződés-kötések száma egynolcada volt a mult év januárinak és egytizede a 1929 januárban kötött szerződések szá-

mának. Hasonló a helyzete a többi európai országok fatermelőinek is.

Amikor a Népszövetség gazdasági bizottsága a dömpinggel foglalkozik, elsősorban az orosz dömpinggel kellene foglalkoznia, hogy végül komoly lépések történjenek a szovjet zavaró beavatkozásainak kiküszöbölése iránt. Ez az igazi feladat, amely a Népszövetségre vár, mert addig az európai gazdasági élet zavartalan fejlődése nincsen biztosítva, míg maguk a kapitalista országok mozdítják elő az orosz dömping exportot, mint a fakivitel esetében is. t—h.

Film Élet

Beszélgetés a hangosfilm válságáról

Nemcsak nyelvükben különböznek egymástól az országok

A hangosfilmről sok szó esik mostanában filmkörökben és a közönség körében is.

Hát igen, válságban van. Nem szabad leplezni és nem lehet letagadni. Okai soktélék. Nézzük csak a leglényegesebbet.

Egészen rövid ideje még csak, hogy a technika a művészi kifejezésnek ezzel az új eszközével megajándékozta a világot. Még emlékezhetünk rá, mindnyájan lázban voltunk. Aztán épp oly gyorsan le is hiült ez a lelkesedés.

Miért? Mert

a film öncélnak tekintette a maga hangosságát.

Megszólalt, ha kellett, ha nem, szinte kéjelgett abban, hogy ő most hangos. Csak olyan témákat keresett, amelyekben minél kiadósabban kiélhette a maga hangosságát.

Ez rendben is volt addig, amíg a dolog új volt. Táncoló görlok ütemes táncdobogása, színház és varieté-milió, mint nem is nagyon titkolt ürügy arra, hogy a művész nő énekeljen és a komikus kuplézzon: mindez jó és érdekes volt először és másodszor. De huszadszor már némi kiábrándultsággal néztünk a vászonra. Csoda-e, ha a közönség idegenkedve kezdte nézni a más-más szervirozásban ugyan, de mégis folytonosan ismétlődő produkciót.

A hangosságát megszoktuk. Nem csoda többé. Hiszen a technika napról-napra új szenzációkkal szolgál. A hangosfilm ma már: elintézett ügy. Kicsodálkoztuk, kilelkesedtük magunkat, most már az kell, hogy az új kifejezési eszköz találja meg a helyét a filmben, a betétszerűség helyett igyekezzék annak szerves részévé válni.

Tévedés azt hinni, hogy maguk a filmgyártó nagy világcégek nem vették észre a bajt.

A filmszakma egyik prominens tagja, akinek a külföldi filmvállalatokkal való kapcsolatai közismertek, a következőket mondotta az „Erdélyi Élet” munkatársának:

— Tisztában vagyunk a helyzettel. És biztosíthatok mindenkit, hogy Amerikában, Németországban és mindenütt, ahol számottevő filmgyártás van, e pillanatban a hangosfilm problémája köti le a szakemberek minden idejét és gondját. Amerika nagyon jól tudja, hogy az az út, amelyet eddig követett, zsákutcába vezet és ha megakarja tartani az európai piacokat, már pedig nem szívesen mondana le róluk,

új alapokra kell fektetnie filmgyártását.

— Itt közbevetőleg meg kell jegyezmem, hogy az emberek elszegényedése is szoros kapcsolatban van ezzel a problémával. Amerika nem gyárthat már milliódolláros filmeket egy elszegényedett világnak, ez többé nem rentábilis. A kisebb igényű filmekkel pedig már nem éri be a közönség, amelyet a káprázatos fényű kiállításokkal tulontul elkényeztettek. Ez egy circulus vitiosus, amelyből nehéz megtalálni a kivezető utat.

— De van egy másik, sokkal jelentősebb ága a kérdésnek. A nagy film-empóriumok felismerték azt az egyszerű igazságot, hogy

nemcsak a nyelv különbözősége választja el egymástól az országokat.

Érzés, felfogás, szokások, gondolkodásmód — mindaz, amit mentalitás gyűjtőnéven ismerünk — homlokegyenest más és más formában jelentkezik az egyes nemzetek szellemi megnyilatkozásaiban is. Meddő kísérletezésnél nem egyéb tehát, amikor például Amerika német, francia, olasz stb. változatokat is gyárt filmjéből. Nyelvben talán igen, de egyébként soha se lesz abból se német, se francia, se olasz film. Mint ahogy nem lett magyar az a film, amit amerikai gyár francia földön magyar színészek közreműködésével készített, egy talán megint más nemzetiségű rendező vezetése alatt. Magyarul beszélt, de azért minden porcikájában idegen volt.

— Itt, ezen a ponton kell keresni tehát a probléma fészket. Bizonyos, hogy minden ország szívesen fogja látni mindig más nemzetek kimagasló filmjeit, de az igazi, végleges megoldás csak egy lehet: hangosfilm gyártását minden nemzet maga vegye a kezébe.

Megkezdjük tüzttől megmentett áruink minden
elfogadható árbani árusítását
TRANSYLVANIA
ERNYŐÁRUHÁZ, (Fischer Eliz-palota).

Madarat tolláról...

Embert irásáról!!!

ismerheti meg, ezért kérje ki

PYTHIA

PSICHOGRAPHOLOGUS

véleményét, aki pár sor kézírásából mindenkirőj mindent megmond. Fogad: 11—1 és 4—7 között. **Bulev. Carol 71.**
(Erzsébet körút Ipartestülettel szemben.)

Kalandozás az éterben

A rádiózás főszezonjában vagyunk. Köztudomásu, hogy a hidegek kedveznek a legjobban a külföldvételnek. Ilyenkor, hogy ugy mondjam, a légköri zavarok is „megfagynak” s a tiszta éterben misem állja útját a rádióhullámok szabad terjedésének. S noha még mindig nagy kaosz uralkodik a levegőégben a hullámok területén, mégis az elmúlt év már nagyban hozzájárult a külföldvétel megkönnyítéséhez. Közepes képességű készülékkel ma már elég szép eredményt lehet elérni, aminek nem csekély oka az energiák sorozatos megnövekedése. Lássuk tehát azt az átlageredményt, amit közepesen jó viszonyok mellett egy mérsékelt képességű háromlángos készülékkel Budapesten kívül el lehet érni. Mivel a gépünk hosszú- és középhullámon egyaránt dolgozik, haladjunk sorjában felülről lefelé a hullámskála mentén.

Páris-Chichy az első hosszuhullámu állomás, ami eszténként némi fáradsággal beállitható. Nem kell nyelvtudónak lenni hozzá, hogy azonnal felismerjük a francia kiejtésről.

Königswusterhausen mindjárt alatta van s a nap minden szakában bőséges hangerővel s majdnem fadingmentesen jelentkezik. Hangszóróvétele minden további nélkül lehetséges. Az amatőrök rendszerint gyengén hallják a hosszuhullámu állomásokat, ennek oka, hogy túlságosan rövid antennt használják. Negyvenméteres antenna a legrövidebb, ami megfelel céljainknak.

Daventry 5xx viszonylag gyengén szólal meg és gyakran nehezen választható el *Königswusterhausentól*. Csak, ha ez utóbbi leállítja üzemét, akkor jut az előbbi nagyobb érvényesüléshez.

Varsó lényegesen jobb *Párisnál* és könnyen elválasztható *Königswusterhausentól*.

Motala a késő éjszakai órákban igen jól jelentkezik, hangerőben *Königswusterhausen* után következik, gyakran hangszóróban is.

Hosszuhullámu állomásokat a legkönnyebben ugy identifkálunk, hogy először *Königswusterhausent* állapítjuk meg. azután tőle jobbra és balra az állomástáblázat segítségével a többieket.

Laibach nyitja meg a középhullámu állomások sorát, bár elég gyenge hangerővel.

Budapest, remélhetőleg a szívünk szerelme és büszkeségünk, azt hiszem, mindig jól jön — még hangszóróba is.

Bécs már nem annyira. Hullámcsapda kell hozzá, ami, sajnos, a hang erejét is letompítja. Segíteni ezen pedig már csak egy erősebb készülék segít.

Milánó is bevánszorog nagynehezen, bár valószínű, hogy kissé kijebb elfogadható a hangereje.

Prága is elég gyenge, alatta későn jobb.

Daventry 5 G. B., de különösen

Langenberg, amiket elég könnyű szétválasztani. Érdekes, hogy ez a két állomás, mely kezdetben nagy hangerővel jelentkezett, idővel hogy visszaesett.

Utánuk egy csomó kisebb állomás következnek, ha volna elég hangjuk ahhoz, hogy meg is értsük őket. Utánuk azonban egyszerre váratlan hangerővel toppan be

Róma, mely hangszóróban is oly erős, hogy nem egyszer elnyomja Budapestet. Olasz beszédjéről és női bemon-dójáról azonnal felismerhetjük.

Stockholm egy hajszálnyira fekszik csak Róma alatt, bár a távolságuk egymástól óriási. Hangereje pompás, néha még Rómáénál is erősebb.

Berlint is be lehet fogni, ámbár már rámuzsikál

Katovice, amely a legjobb lengyel leadónak számít a hangszóróban. Mellette igen jól jön

Bukarest, melyet szintén könnyű felismerni franciás olaszos kiejtéséről.

Frankfurt, is bejön éjjel, azonban

Toulouse már a koraesti órákban jelentkezik és pedig kitűnő hangerővel. Sok katonazenéjéről és bosszantásig terjedő reklámozásáról nevezetes.

Hamburg elég szépen fogható. Néhány különösen érdekes helyszíni közvetítése emlékezetes.

Vina utolsó energiamelesése óta időnkint jól hallható.

Algir fejhallgatóban, ha Mühlacker szünetel, kielégítő. Afrikai muzsikája — inyenceknek való!

Mühlacker—Stuttgart ma az európai leadók — királya. Hangereje utolérhetetlen.

London—Regional bár jóval nagyobb energiája

Grácnál, mégis ez utóbbi vetekszik vele hangerőben.

Strassburg újra kiemelkedőpont a hullámskálán. Állandó hangerejéről, előbb francia, majd német bemon-dásáról hamar felismerhető. Hangerő tekintetében a harmadik helyet foglalja el Mühlacker és Königswusterhausen mögött.

Brünn bejön szintén a hangszóróba, utána csak

Turin tölti meg először a hangszórót.

Pozsony sem okoz nagyobb nehézséget, azonban össze sem hasonlítható

Heilsberg—Königsberggel, mely ma már erősen nyomja *Moravska Ostravát*.

London National éppen hangszóróerős.

Gleiwitz, alatta, gyenge, ugyancsak gyenge

Nürnberg is, mely még fejhallgatóban időnkint jól hallható.

Ezzel a skála végére jutottunk. Középhullámon 29 állomást jegyezhattünk fel, köztük kb. tizet hangszóróerővel.

Tehát — jó vételt!

f. gy.

Hölgyeim és uraim,

— heti hireinket közöljük

— A Transsylvania esernyőüzlet tüzesetéből kifolyólag a Britania biztosító intézet száznegyvennyolcezer lei kárt állapított meg. A likvidálás teljes megalégedésre történt.

— *Más.* Sajnálatos családi aktussal végződött a Ménés Magyarádi, illetve Hegyaljai Borértékesítő r. t. fizetéseképtelensége. Groszmann Pál, a vállalat egyik igazgatója, minden vagyonát elvesztette az összeomlással. Saját vagyonán kívül feleségének két milliós hozománya is a vállalatba volt investálva. Valószínű ez indította arra az apóst, Reisinger Sándort, hogy veje távollétében leányát, minden ingó vagyonával, haza vigye a szülői házba. Amikor Groszmann Pál este visszaérkezett, feleségének hült helyét találta a lakásban.

— *Más.* Az Aradana bank március 15-én tartja évi közgyűlését. A régi igazgatóság négyéves mandátuma lejárt. A közgyűlés előreláthatólag teljes egészében, egyhangulag, újra megerősíti pozíciójukban a volt igazgatósági tagokat. A súlyos gazdasági viszonyokhoz képest igen szép eredményt produkált az intézet, amennyiben a mérleg, a szokásos tartalékoláson kívül 2.367.909.— lei nyereséget mutat. Ez kétségtelenül Tatu János ügyvezető igazgató érdeme, aki nagy körültekintéssel, a helyzetnek megfelelő óvatossággal intézi a szolidaritásról közismert bank ügyeit.

— *Más.* A közelmúltban likvidált egy Fővárosi közműárú-nagykereskedés. A volt cégtársak között állítólag súlyos differenciák merültek fel, sőt — a jelekből ítélve, — bűnvádi utra terelődik az igazság felderítése.

— *Más.* Háromszázezer leit jóval meghaladó összeget sikkasztott Friedmann Imre a Schenker és Társa nemzetközi szállítmányozási vállalatától. A hűtlen tisztviselőnek havi tizenötezer lei fix fizetésén kívül, mintegy öt-hat ezer lei legális mellékjövedelme, azonkívül a feleségének jól menő manikűr szalonja volt. A hűtlen tisztviselő azzal védekezett a vizsgálóbíró előtt, hogy a hiányzó összeget még az elmúlt évben kilopták a zsebéből, Temesvárról hazautaztában. Természetesen a naiv védekezés igen gyenge argumentumnak bizonyult. Friedmann Imre további letartóztatásban maradt. A károsult vállalat különben hónapokig várt arra, hogy a család rendezze ezt az ominozus ügyet, — persze üres ígéreteken kívül egy banit sem kapott.

— *Más.* Arad társadalmi életének kiemelkedő eseménye volt az elmúlt héten a Lloyd társulat elnökválasztása. Formahiba történt, mert a jelölő-bizottságot a választmány küldte ki és nem a közgyűlés. Szépséghibának pedig azt tartják, hogy az elnöki tisztségre feltétlenül jelölni kellett volna Goldschmidt Sándort is, aki tíz év óta megszakitás nélkül alelnöke a klubnak. Lelkiismeretességgel, szeretettel és buzgalommal egy éven át az elnöki teendőket is ellátta. Bizonyos,

hogy jelölése esetén önmaga mondott volna le Jellinek József javára, akinek megválasztásával valóban érdemes, minden tekintetben hivatott elnök került a Lloyd élére.

— *Más.* Az Iparos-otthonban dicséretes műkedvelői előadásokat rendez a vezetőség, amiért minden elismerés illeti úgy az igazgatóságot, mint a rendezőseget és a tehetséges színjátszókat.

— *Más.* Aradon még nem értük el a gazdasági-válság mélypontját. Átlag minden hétre esik egy-egy kitünően sikerült házmulatság. A magunk részéről ezt örömmel állapítjuk meg, de kívánatosnak tartanók, hogy a jó hangulatból tartogassanak a vendégek valamit hétköznapiakra is... Tessék elhinni, nagyon fontos ez mostanság, amikor úgy járnak-kelnek az emberek, mint a halottsiratók.

Hölgyeim és uraim, — hireink közlését befejeztük.

Speaker.

Remek új táncok az ideai bálokon

I. Kartell-slowfox

A kartelen belül álló Ugir-tag odalép a táncterem szélén ülő fogyasztókhöz, meghajol a legsoványabb előtt és táncra kéri. Tánc közben a lábait és az árákat addig emeli, amig csak bírja és amig a fogyasztó már nem bírja, miközben: Kartell van egypupu, van kétpupu, sőt több és egyéb remek tótslágereket kurjongat a teljesen megfőzött fogyasztó fülébe. Ezután elkezd vele forogni addig, amig a fogyasztó elszédül, saját nadrágzsebeit kiforgatja annak jeléül, hogy neki milyen rosszul megy és teljesen elszédült fogyasztó hátamögött újra felemeli az összes közszükségleti cikkek árát. Végül a fogyasztót a helyére kíséri, a falhoz állítja és otthagyja. Ugyanezt megismétli az összes fogyasztókkal, amig azok teljesen fatigok lesznek.

II. Álláshalmozás-blues

Ebben a táncban az az eredeti, hogy nem a lépéseket kell halmozni, hanem az állásokat. Főleg képviselők táncolják előszeretettel és gyakran olyan sokan vannak a táncteremben, hogy már nem is férnek össze. Ez az u. n. öszszeférhetetlenségi figura, amely főleg azoknak nem tetszik, akik nem táncolják az álláshalmozás-bluest. Maga a tánc meglehetősen egyszerű, csak sokat kell gyakorolni. Gyakorolják is szorgalmasan egyes ambiciózus táncosok, sokszor előfordul, hogy ugyanaz a táncos egy este 10—12 helyen is angagsálva van. Még szerencse, hogy igen kényelmes tánc, alig jár valami strapával és ami a fő: az eintänzer mind a tizenkét helyen csinos honoráriumot, u. n. tantiémet kap. Az álláshalmozás-blues főleg ennek köszönheti népszerűségét.

Most már aztán igazán tudni szeretnők, hogy tulajdonképpen mennyibe kerül a cipőgyáraknak egy pár cipő?

Két igen böles magyarázat:

1.

Két cipőkereskedő találkozik a kávéházban és az egyik rátámad a másikra:

— Én egyáltalán nem értem a te üzleti kalkulációdát. Én háromszáz leiért adok egy pár cipőt, de ezt csak úgy tehetem meg, hogy a felsőrészt és a talpat is lopom, ezzel szemben nem értem, hogy adhatsz te egy pár cipőt százötven leiért?

— Ugy, — mondja a másik, hogy én a kész cipőt lopom.

2.

Még valamikor a régi monarchiában történt, hogy Bloch és Klein elküldte utazóját Magyarországra, hogy adjon el Mencsikov-kabátokat. A Mencsikov akkor kezdett kimenni a divatból és mert a Bloch és Klein-cégnek nagy készlete volt, azt mondta Bloch ur a főnök. Eppich urnak, az utazónak:

— Ezeknek a kabátoknak az ára tucatonként 400 forint. De ha így nem megy, adhatja 380-ért is.

Eppich ur elment, megérkezett Pozsonyba és bement a Grün és Braunhoz. Ajánlotta a Mencsikovot.

— Adok egy tucatért 340-et, — mondja Grün.

Eppich táviratozott Bécsbe:

— Grün 340-et ígér, adhatom-e?

— Adhatja, — jött vissza a válasz.

Győre a „Weisz és Schwarz“ csak 300-at ígért. Eppich megint táviratozott és megint megjött a válasz, hogy adhatja.

Gyöngyösön már csak 280-at adtak. Miskolcon 240-et, Sátoraljaújhelyen az „Özvegy Weiss Lajosné“ már csak 160-at, Nyiregyházán 120-at és mindig megjött a válasz, hogy adhatja.

Ekkor történt, hogy a szegény Eppich a huszti állomáson összeesett. Régi szivbaja volt. Bevitték a kórházba és amikor a doktorok sejtették, hogy a végét járja, megkérdezték tőle, vannak-e rokonai?

— Rokonaim vannak, azoknak azonban nincs mit tőlem örökölniök. De van egy kívánságom. Sürgönyözzék ide a főnökömet, a Bloch urat.

— Régi utazójához meg is érkezett a Bloch Bécsből. Odament a haldoklóhoz, leült az ágya mellé és akkor Eppich mindenkit kiküldött a szobából és amikor már csak ketten voltak, megkérdezte:

— Kedves Bloch ur. Ön mindig jó főnököm volt és ezért kérek Öntől valamit. Mielőtt meghalok, mondja meg nekem a titkot: tulajdonképpen mibe is van magának egy ilyen Mencsikov?

— **Miért van szüksége Titulescunak kormány támogatókra is, meg ellenségekre is?**

Kohn megy az uccán és a fején is van egy kalap, meg a kezében is van egy. Azt kérdi tőle Grün:

— Mi az, hogy egyszerre két kalap van nálad?

— Nu, — mondja Kohn — az egyik a fejemen van, hogy ebben a hidegben ne fázzak, a másikkal pedig köszönök.

.....

— **Van-e unalmasabb foglalkozás a világon, mint hosszabb ideig miniszterelnöknek lenni?**

A Bölcs Rabitól egyszer megkérdezte valaki, van-e unalmasabb dolog a világon, mint a horgászás?

— A Bölcs Rabi imígyen válaszolt:

— Van. A horgászást nézni.

.....

— **Miért rendelik el egyes esetekben olyan nehezen azokat a fegyelmi vizsgálatokat?**

A zsidóknak bizonyos rituális szabályaik vannak arra, hogy mikor kóser-e a levágott liba. Ha kételyek merülnek fel, rendszerint elmennek a rabbihoz és vele vizsgálattják meg a libát.

Kohnné egy pénteken nyolckilós libát vágatott és bizonyos kételyek merültek fel, vajjon kóser-e a liba? Kétségbeesve rohant a rabbihoz, aki, mikor meglátta a gyönyörű, zsirtól csepegő állatot, már messziről rákiáltott Kohnnéra:

— Um Gotteswillen, fragen Sie nicht. Wie Sie fragen, ist es tréfe.

.....

— **Hogy áll Popovici miniszter a külföldi kölcsönnel?**

Kohn meghal és felszáll az égbe. Mikor megérkezik, odamegy Szent Péterhez és azt mondja neki:

— Mondd, óh uram, mennyi neked százezer év?

— Egy perc, feleli Szent Péter.

— És mennyi neked százezer lej?

— Egy bani.

— Ha így van, oh uram, akkor adj nekem egy banit.

— Szívesen, de várj egy percig.

Csak Ön az oka,

ha az „Erdélyi Élet“ szenzációs számaiból éppen az Ön hirdetése marad ki!

Bélyegzőket olesón, jól és azonnal készit **Stampa**
bélyegzőgyár Arad, a főpostával szemben

Lebrendü fazonmunkát vállalok a legolcsóbb árban heti vagy havi kedvező fizetéis
 áltételek mellett. Ugyszintén vasalást és javltást is **Mayer Lajos**
 áltányos árban eszközölök. Szives pártfogást kér:
 URISZABÓ, Str. Cuza Voda 5. (Thököly-uca)

Mindenki
 bevallja...
 Senkisémmel
 megadja...
 hogy a

TRIOIRON

rádiócsövek-
nek és hangszó-
róknak nincsen
párja!

Színházi, estélyi ruhákat fest, vegyileg tisztit

K N A P P gőz- és villanyerőre
 berendezett vállalata
 volt Weitzer-uca 11. volt Magyar-uca 10.

AZ
ARADI
KÖZLÖNY

Erdély leg-
 régibb, legolvasottabb és
 legelterjedtebb napilapja!

Villanyszerelés, rádió,
 csillár legolcsóbban
Parga Testvérek
 Str. Alexandri (Salac-u.) 1.

**MINDEN HÁZNÁL
 LEGYEN!**

HA NINCS.-AKKOR VEGYEN!

Modernül berendezett intézetemben őszi és téli ruhák bőr-
 kabátok festését és vegytisztítását a leggyorsabban és leg-
 szebben **Hospodár Arad,** Str. V. Stro-
 végem iescu No. 13.

Művészi fényképek Nagy Géza műtermében
 és levelező lapok jutányos áron készülnék
 művészi kivitelben. Műterem Arad, Bul. Reg. Maria 8.

Tavaszi női és leányka felöltő és
ruha újdonságok megérkeztek

IULIU PLESZ GYULA

céghez Arad,

a színház hátsó bejáratával szemben. A CONSUM hitelkönyvessé-
vel vásárolható nálam **6 havi részletre.**

Mindennemü

fűszer- és csemegeárak
legjobb minőségben, legolcsóbban

ÉLES

fűszer- és csemegeüzletében

ARAD legkellemesebb
szórakozóhelye a

Városi Kávéház!

Prima tűzifa aprított,
Szalon kőszén pormentes,
Szalon diókokszt sziléziai,
Vasaló fa-szén szagtalan,
Kovács szén kétszer mosott

KNEFFEL

fa- és szénüzlet

Bul. Reg. Ferd. I. 27. Sajat ház.

THERAPIA

szanatórium Arad, Str. Josif Vul-
can (Kazinczy-u.) 8.

Telefon 532.

Telefon 532.

Legmodernebb műtőfelszerelés.
Röntgen, Quarz. — Diathermia.

Legszébben fényez, mos, vasal

Buttinger Teréz

ARAD, volt Batthyányi-u. 35. Str. Con-
sistorului. —o—o— Bent az udvarban.

Bevásárlás előtt tekintse meg

Szántó és Komlós

ruhanagyáruház szenzációs ki-
rakatait. — Mélyen leszállított
árak. Mérték utáni rendelésel
gyorsan, pontosan és megbizha-
tóan eszközöltetnek. Szenzáció
nagy raktár iskolaöltönyökben

ARAD, Színházépület

Ha olcsón és praktikusan
akar vásárolni, úgy keresse fe

Salgóné

bizományi üzletét

ARAD, Str. Horia (Széchenyi-u.
Neuman-palota, hol: közszük
ségeleti, háztartási, alkalmi, aján
dék tárgyak, antiquitások dus vá-
lasztékban állandóan kaphatók

Tekintse meg a kirakatot!

Muzsay

József

ARAD,

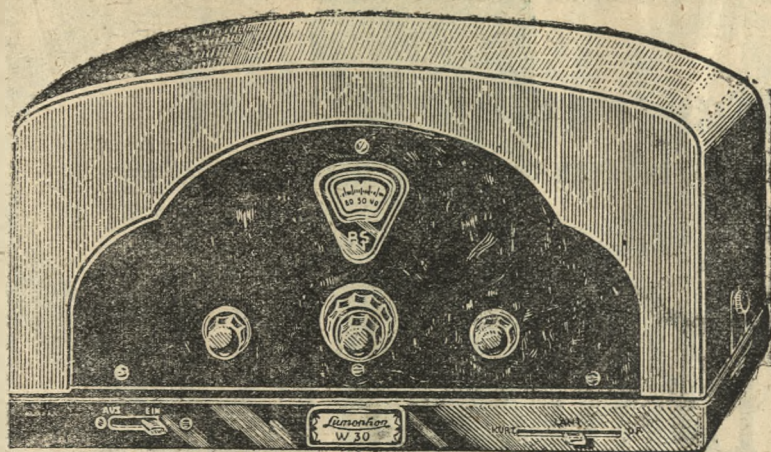
színházzal szemben

ÖLTÖNY, TRENCH-
COATS, ULSTER

Legjobb- és legolcsóbb

„Dácia” kávéház és étterem

Arad előkelő közönségének találkozó helye

Csővekkel Lei 9.000 reklám áron!

Magas-frekvenciájú árnyékoltárcsu csövel, Háromrácós végerősítéssel, kétoldalu egyenirányítással. Antennatekerccsel, a szelektivitás emelésére.

Követelje rádiókereskedőjétől ezen szenzációs gép bemutatását. Viszonteladókát kiszolgál HIRSCHMANN Károly Arad, Strada Gheorghe Lazar No. 17.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Szőnyeg, függöny, stor, ágy- és asztalterítő, sezlonátvevő, butorszövet, brokát és mokett, roletta- és matracgradl, függöny-etamin és ussor, paplan, nyári takaró, kelengyevá- **legolcsóbban** szon, zefir, selyem, szövet- és bélésáru

„MERCANTIL“

szőnyeg- és divatáruházban Arad, Bul. RegMaria 18.

Csak az árak olcsók — minőségeink változatlanul jók!

GOLDSTEIN LAJOS
DIVATÁRUHÁZA

Arad, Strada Bratianu (Weitzer János-ucca) No. 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátkutnik, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. — A hölgy és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye!

A Fehér Kereszt „csodabárjában“

Valamint az étteremben szenzációs uj műsor. Elsőrangú büffé! Pontos kiszolgálás

**Egészen
röviden :**

AZ

ERDÉLYI ÉLET

BCU Cluj / Central University Library Cluj

a legjobb,
a legrégebb,
a legmagyarabb,
a legérdekesebb,
a legmegbízhatóbb

**romániai magyar-
nyelvű riportlap!
Olvassa és terjessze!**